

**การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษากลุ่มภาคเหนือ**

**A study of the Operating Conditions according to the Strategic Issues
for the Development of Phrapariyattidhamma School,
Department of General Studies, Northern Group**

ณัฐวุฒิ สัพโส¹

Natthawut Sabphaso^{1}*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ และเปรียบเทียบจำแนกตามกลุ่มโรงเรียนและสถานภาพในการทำงานของครูประจำตามประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issue) 4 ด้าน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการและครูประจำโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 5 และกลุ่ม 6 และสุ่มตัวอย่างแบบวิธีการกำหนดสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน จำนวน 257 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน และด้านการทำนุบำรุงเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม ส่วนด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามกลุ่ม ด้านภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจำแนกตามสถานภาพ ด้านภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: โรงเรียนพระปริยัติธรรม ยุทธศาสตร์การพัฒนา

¹ สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Education Administration college of education University of Phayao

* Corresponding Author, e-mail: sa_o_long7@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the opinions of the administrators and full-time teachers towards the implementation of the strategic issues for the development of Phrapariyattidhamma Schools in the Department of General Studies northern group and to compare each school group and working status of full-time teachers according to strategic issues (strategic issue) in 4 aspects. The participants were the directors and full-time teachers from Phrapariyattidhamma Schools in the Department of General Studies Groups 5 and 6. They were randomly selected using proportional method to obtain a sample of 257 persons from all schools. The instrument was a set of questionnaires. It had 2 parts including: Part 1: the personal information of the respondents; and Part 2: the opinions of administrators and full-time teachers towards the implementation of the strategic issues for the development of Phrapariyattidhamma Schools, Department of General Studies northern group. Data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation. For hypothesis testing, t-test was used.

The results showed that the level of the participants' opinions towards the implementation of the strategic issues for the development of Phrapariyattidhamma Schools, Department of General Studies in northern group was overall at a high level in 3 aspects including: the creating and developing learners to be a good quality religious heir; the development for the school management system strengthening and standard of being a sustainable quality school; and the preservation for the flourish of Buddhism. The participants' opinions towards the potentials of being the center for Dhamma study of the world general education department was in a moderate level. In comparison between the school groups, the results showed that they had overall differences with statistically significant at .05, which consistent with the research hypothesis, while the overall status was not statistically different and was inconsistent with the hypothesis.

Keywords: Phrapariyattham School, Strategies for the Development

ความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานับ เป็นสถานศึกษาแห่งสถาบันพระพุทธศาสนาภายใต้การกำกับดูแลของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมในการสนับสนุนส่งเสริมของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ด้อย

โอกาสและยากจนจำนวนมากในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนทั่วไปได้ นอกจากนี้ยังเป็นสถานศึกษาที่มีเป้าหมายในการจัดการศึกษา เป็นเอกลักษณ์และมีวัตถุประสงค์พิเศษ กล่าวคือ เป็นโรงเรียนเฉพาะทางด้านพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการสร้างศาสนทายาท ที่ดี เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมเป็นพุทธศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม ประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยอันเป็นพุทธบัญญัติ มีหลักพุทธธรรมนำชีวิตอันเป็นคุณลักษณะปริยัติสามัญที่พึงประสงค์ สามารถทำหน้าที่เผยแผ่พุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเชิงบูรณาการวิชาการทั้งทางธรรมและทางโลกได้อย่างดี มีวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันอีกด้วย (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กองพุทธศาสนศึกษา, 2557 : คำนำ)

จากบทสรุปผู้บริหารที่กล่าวถึงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัดการศึกษา เพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาทและดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้กลุ่มโรงเรียนสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการที่จะปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของท้องถิ่น ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือ การทำนุบำรุงพุทธศาสนศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ คุณธรรม รวมทั้งการนำเสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการใน การคุ้มครองพระพุทธศาสนาในบริบทของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างศาสนทายาท การดำเนินการดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีแนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพจึงจะเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการนำพาพระพุทธศาสนาสู่ความเจริญมั่นคง พุทธศาสนิกชนเข้มแข็ง มีความสุขด้วยหลักพุทธธรรมส่งเสริมศีลธรรมค้ำจุนสังคม (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กองพุทธศาสนศึกษา, 2562: 1-23)

แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (พ.ศ.2553 - พ.ศ.2562) กล่าวถึงผลสำรวจผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากร จำนวน 1,525 คน ด้านความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่เป็นอยู่

ในปัจจุบันนั้น มีประเด็นที่ต้องมีการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขอย่างเร่งด่วนหลายด้าน เช่น ขาดยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว อีกทั้งการบูรณาการกับทุกภาคส่วนเพื่อการสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังไม่มีความชัดเจนมากนัก ยังขาดกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการเสริมสร้างเอกภาพทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความ เข้มแข็งเชิงคุณภาพที่เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมชาวพุทธทั้งในประเทศและต่างประเทศ ระบบการบริหารจัดการบุคลากรตั้งแต่กระบวนการสรรหา ว่าจ้าง แต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้น และการเลื่อนตำแหน่ง ยังไม่ได้มาตรฐาน การบริหารบุคคล รวมไปถึงยังมีระเบียบปฏิบัติ กฎหมายหลายประการที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นความท้าทายทางยุทธศาสตร์ทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพและความคาดหวังในอนาคตที่ควรจะเป็นไปของระบบการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ถือได้ว่าจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดจึงจะยังคงไว้ซึ่งประสิทธิภาพ ที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาที่เป็นความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพและสร้างสังคม ให้อุดมปัญญาธรรม (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กองพุทธศาสนศึกษา, 2562: 26)

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issue) เป็นประเด็นสำคัญตามพันธกิจที่จะอาศัยการขับเคลื่อนด้วยวิธีการทางยุทธศาสตร์ให้มีการพัฒนาที่แตกต่าง โดดเด่น และก้าวกระโดด ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) การสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ 2) การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน 3) การเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก 4) การทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กองพุทธศาสนศึกษา, 2562: 33)

จากความสำคัญของยุทธศาสตร์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้กลุ่มโรงเรียน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการที่จะปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของท้องถิ่นต่อไป ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมล่าสุดที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้เท่าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อสภาพการดำเนินงานการพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ว่าหลังจากที่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว แล้วมีความคิดเห็นอย่างไร และแต่ละกลุ่มโรงเรียนมีการนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทของแต่ละกลุ่มอย่างไร เพื่อจะเป็นข้อมูลและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มอื่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ เป็นอย่างไร
2. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนและ สถานภาพของครูประจำแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตาม ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามกลุ่ม โรงเรียนและสถานภาพของครูประจำ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน มีความ แตกต่างกัน
2. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสถานภาพของครูประจำ มีความแตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ
2. ประชากร คือ ผู้บริหารและครูประจำของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ภาคเหนือ คือ กลุ่ม 5 ประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดลำพูน จำนวน 42 โรงเรียน รวม 315 รูป/คน และกลุ่ม 6 ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และ จังหวัดน่าน จำนวน 62 โรงเรียน รวม 404 รูป/คน จำนวนทั้ง 2 กลุ่ม 104 โรงเรียน รวม 719 คน/รูป (กลุ่มการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม, 2563) กลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้วิธีคำนวณของทาร์โร่ ยามาเน่

(Taro Yamane) (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 257 รูป/คน กำหนดให้มี ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มตัวอย่างแบบวิธีการกำหนดสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ทุกโรงเรียนและได้แบบสอบถามคืนมา 257 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

- กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา
 - กลุ่ม 5
 - กลุ่ม 6
- สถานภาพ
 - พระอาจารย์
 - คฤหัสถ์

ตัวแปรตาม

ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 4 ประเด็น คือ

1. การสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ
2. การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน
3. การเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก
4. การทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม

ตัวแปรต้น คือ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ คือ กลุ่ม 5 และกลุ่ม 6 และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพระอาจารย์หรือคฤหัสถ์

ตัวแปรตาม คือ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 4 ด้าน

4. ระยะเวลา ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยปี พ.ศ. 2563-2564

5. เนื้อหาสาระประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) การสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ 2) การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน 3) การเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก 4) การทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ

7. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนเกี่ยวกับวิชา

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่ 1) รองศาสตราจารย์ ดร.พระครูโสภณปริยัติสุธี 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณชาติ ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เชิงโครงสร้าง (Construct validity) เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำคะแนนข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective : IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามระหว่าง 0.67–1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูประจำในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125-126) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ระดับสูงมาก (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562: 202)

8. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

8.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มภาคเหนือ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและขออนุญาตเก็บข้อมูล

8.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งแนบซองติดแสตมป์เพื่อส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งกำหนดเวลาเพื่อขอให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย

8.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล ให้มีความสมบูรณ์ ทุกชุด โดยโทรศัพท์สอบถามโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

9. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

9.1 สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

9.2 สถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบมาตรฐานค่าเฉลี่ยสองกลุ่มแบบไม่สัมพันธ์กัน (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำ
ที่มีต่อการดำเนินงาน ตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ

ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการ ดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ	ระดับความคิดเห็น (N = 257)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการสร่างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มี คุณภาพ	3.97	0.34	มาก
2. ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมี มาตรฐาน เป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน	3.92	0.47	มาก
3. ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก	2.66	0.47	ปานกลาง
4. ด้านการทํานุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม	3.93	0.31	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.68	0.26	มาก

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูประจำมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามประเด็น
ยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.26) ทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสน
ทายาทที่มีคุณภาพในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ ด้าน
การทํานุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญ งอกงาม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) รอง
ลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน มี
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนการเสริมสร้างศักยภาพ ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการ
ศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$)

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน

กลุ่ม	จำนวน	\bar{X}	S.D.	t	Sig
กลุ่ม 5	115	3.63	0.21	-3.30*	0.001
กลุ่ม 6	142	3.73	0.28		
รวม	257	3.68	0.24		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนพบว่า กลุ่มที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	t	Sig
พระอาจารย์	101	3.69	0.23	.410	0.68
คฤหัสถ์	156	3.68	0.27		
รวม	257	3.80	0.25		

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า สถานภาพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุป อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินการพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็น ศาสนทายาทที่มีคุณภาพ มีการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน รวมถึง การเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก และมีการทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม ซึ่งสอดคล้องกับ กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2549: 2) ที่มีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงามด้วยศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก มีคุณภาพมาตรฐาน และยิ่งสอดคล้องกับพระมหาสมบัตินันท์ (2557: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่ายุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้นต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะ สร้างศาสนทายาทที่มีปัญญาและเปี่ยมด้วยคุณธรรม ผลักดันให้ประเทศไทยได้เป็นศูนย์กลางด้านพระพุทธศาสนา มีเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนมีสมรรถนะผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีองค์ความรู้ ทั้งภูมิธรรมและภูมิความรู้ที่สมบูรณ์ มีการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน จำนวนผู้ศึกษาชาวต่างชาติต่อปีเพิ่มขึ้น ชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องมาตรฐาน มีชีวิตที่ดีขึ้น ให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาสำหรับชาวโลก เพื่อการนบถือปฏิบัติ และมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งตรงตามมาตรฐาน กำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาพระพุทธศาสนา สร้างแผนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งภายในและนอกประเทศ

1.1 ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการสร้างผู้เรียนที่มีความพร้อม มีความสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตด้วยหลักธรรมและปัญญาทางสังคมอย่างรู้เท่าทันกันและเป็นอัตลักษณ์ของปริยัติสามัญ รวมถึงมีการสร้างความพร้อมแก่ผู้เรียนให้มีศักยภาพ ที่สมดุลกับการรับการศึกษาจากระบบปริยัติสามัญ มีการจัดระบบสวัสดิการและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข และโรงเรียนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนนำอยู่น่าเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 5 การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณีและยังสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึงเพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นอย่างดีถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใส ศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป และ

เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการขับเคลื่อนการศึกษาปริยัติสามัญที่มีประสิทธิภาพ ด้วยระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย มาตรการทางการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการสู่โรงเรียนที่เป็นเลิศด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการสร้างมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่เป็นบริบทและภารกิจของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อย่างแท้จริง มีการปฏิรูป การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีมาตรฐาน เสริมสร้างความสุข และมีขวัญกำลังใจ และโรงเรียนมีการปรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย เน้นการใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ การพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร มากแจ้ง (2548: 136) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบยุทธศาสตร์และแนวทางการบูรณาการการศึกษากับการ ศึกษา : กรณีการจัดการศึกษาในระบบ ผลการวิจัยกรณีศึกษา พบว่า มีการให้รางวัลหรือทุนสนับสนุนแก่นักเรียนที่สอบได้คะแนนดีในวิชาต่างๆเพื่อสร้างแรงจูงใจใฝ่ศึกษา (โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดสระเกศ) และใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน (โรงเรียนวิสุทธิพรตพิทยาคม) และมีการจัดการศึกษาหลายระดับในวัดเดียวกันตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน อุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน สามารถสร้างมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษาฯ วัดศรีษะเกษ)

1.3 ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีผู้เรียนน้อยและมีพุทธศาสนิกชนที่ให้ความสนใจในการเข้ารับการศึกษาพระพุทธรศาสนาทั้งในระดับการศึกษาปกติและอบรมในหลักสูตรระยะสั้นน้อย รวมถึงโรงเรียนไม่ค่อยมีโอกาสได้สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางกระบวนการทางการศึกษาพระพุทธรศาสนา และการเสริมสร้างโรงเรียนนาร่องให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับนานาชาติน้อย และยังมีโอกาสแสดงความโดดเด่นทางวิชาการพระพุทธรศาสนาในระดับนานาชาติน้อย ซึ่งสอดคล้องกับร่างที่ 1 แผนการศึกษาพระปริยัติธรรม (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563: 40) ที่กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม ที่ได้กำหนดเป็นระยะการพัฒนา 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนหรือ Quick Win (พ.ศ. 2564 - 2565) และระยะกลาง หรือ Mid Term (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ (Vision) “การศึกษาพระปริยัติธรรมมาตรฐานการศึกษาของชาติสร้างประชากรคุณภาพ และพุทธศาสนทายาทที่เปี่ยมล้นด้วยพุทธธรรมปัญญา เป็นพลังขับเคลื่อนประเทศสู่ศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรมของโลก” และกำหนดนิยามของวิสัยทัศน์ว่า เป็นพลังขับเคลื่อนประเทศสู่ศูนย์กลางการศึกษา พระปริยัติธรรมของโลก หมายถึง รูปแบบและระบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นระบบการศึกษาทางพระพุทธศาสนาของชาติที่ประชาคมพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติให้การ

ยอมรับ และยังสอดคล้องกับรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560: 2) มีนโยบายดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดในข้อที่ 3 ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้พระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรมอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2558 - 2562 ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรมของโลก

1.4 ด้านการทํานุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการวางมาตรการเพื่อการส่งเสริมให้เยาวชนพัฒนาตนเองตามหลักนักรธรรมศึกษาด้วยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในท้องถิ่น มีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักเผยแผ่ มีการสร้างระบบสวัสดิการและปัจจัยจูงใจสนับสนุนการครองตนในบรรพชิต มีการพัฒนาโรงเรียนเป็นศูนย์เรียนรู้การพัฒนาพุทธศาสนาและวิถีชีวิตพอเพียงที่ยั่งยืนสำหรับทุกคน และโรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาการศึกษาปริยัติสามัญที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ รวมถึงโรงเรียนมีการนำส่งพุทธธรรมถึงครัวเรือนด้วยกลไกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพหลากหลายเชิงรุกและเข้าถึงพุทธศาสนิกชน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 17 สถานศึกษาพระปริยัติธรรมต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่ดีของสังคม มีความรู้และทักษะ ในวิชาการทางพระพุทธศาสนา มินิสัยใฝ่หาความรู้ ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และวินัยสงฆ์ มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อม มีความภูมิใจความเป็นสมณะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมสนับสนุนแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเจริญแก่ชุมชน สังคม และพระพุทธศาสนา

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนในด้านภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งด้านการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการสร้างความสัมพันธ์ผ่านกระบวนการทางการศึกษาพระพุทศาสนา รวมถึงการสร้างระบบสวัสดิการและปัจจัยจูงใจ สนับสนุนการครองตนในบรรพชิต การวางมาตรการเพื่อการส่งเสริมให้เยาวชนพัฒนาตนเองตามหลักนักรธรรมศึกษาด้วยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในท้องถิ่น การสร้างพระวิปัสสนาจารย์ทั้งปริมาณและคุณภาพให้เป็นหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายชุมชน พุทธธรรมให้เพิ่มปริมาณผ่านกลไกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือปฏิบัติงานโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557: 5) ซึ่งกล่าวถึงเนื้อหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยึดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความ

สามารถพิเศษและผู้ที่มีความบกพร่อง หรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 ที่มีวิสัยทัศน์ในการมุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา ครูบุคลากร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ เป็นศาสนทายาทที่ดีมีคุณภาพ ตามจุดเน้นของการจัดการศึกษาโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ ซึ่งแตกต่างจากแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2564 – 2566 ที่มีวิสัยทัศน์ในการมุ่งสร้างศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับหลักพุทธธรรม มีการบริหารเชิงระบบที่ชัดเจน เน้นครูผู้เรียน เป็นสำคัญ และสนองงานตามโครงการพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำที่มีต่อการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสถานภาพ พระอาจารย์และคฤหัสถ์ในด้านภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพระอาจารย์และครูที่เป็นคฤหัสถ์มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาท มีการพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน รวมทั้งมีการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก และการทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงามแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับพระครูสุนทรพิมลศีล (2564) ประธานศูนย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาแห่งประเทศไทย เปิดเผยว่า สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เร่งจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อเป็นแผนดำเนินงานระหว่างปี 2553 - 2562 เป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ เพื่อสร้าง อัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ เป็นศาสนทายาทที่สมบูรณ์ ที่สำคัญต้องการปรับปรุงแบบการเรียนการสอนให้เป็นทิศทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม นอกจากนี้ มีเป้าหมายพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก โดยพัฒนาเป็นหลักสูตรนานาชาติ เพราะปัจจุบัน แม้จะมีชาวต่างชาติเข้ามาเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแต่ต้องสอนภาษาไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระหว่างกันกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับสากล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก

2. ควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีโอกาสแสดงความโดดเด่นทางวิชาการพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก

3. ควรมีการสร้างโรงเรียนนาร่องให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาระดับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก

4. ควรมีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสร้างความสัมพันธ์ผ่านกระบวนการทางการศึกษาพระพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก

5. ควรมีการส่งเสริมผู้เรียนและพุทธศาสนิกชนที่มีความหลากหลายทางชนชาติที่ความสนใจในการเข้ารับการเรียนรู้พระพุทธศาสนาทั้งในระดับการศึกษาปกติและการอบรมในหลักสูตรระยะสั้น

6. ด้านการดำเนินงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม ควรมีส่งเสริมด้านการสร้างพระวิปัสสนาจารย์ ทั้งปริมาณและคุณภาพให้เป็นหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างเครือข่ายชุมชนพุทธธรรมให้เพิ่มปริมาณผ่านกลไกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และส่งเสริมการสร้างระบบสวัสดิการและปัจจัยจูงใจสนับสนุนการครองตนในบรรพชิตให้เพิ่มมากขึ้น

7. ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐาน เป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน ควรมีการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการจัดการสู่โรงเรียนที่เป็นเลิศด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและปรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย เน้นการใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนอัจฉริยะ

8. ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ควรมีการส่งเสริมด้านความแข็งแกร่งในการเรียนธรรม-บาลีศึกษาแก่ผู้เรียนด้วยการประสานกลไกทั้งระบบแบบบูรณาการ รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้เป็นที่ยอมรับด้วยการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการตลาดเชิงรุกแบบมีอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของประเทศไทย

2. การศึกษารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2563). *ร่างที่ 1 แผนการศึกษาพระปริยัติธรรม*. ตุลาคม 2563
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา (2549). *คู่มือการปฏิบัติงาน การขออนุญาต จัดตั้งและขยายชั้นเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา. (2557). *คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา. (2562). *แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2562)*.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา. (2563). *ข้อมูลการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2563 (ครั้งที่ 1)*
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนาคุณธรรม และจริยธรรมเรื่อง “การศึกษาของ คณะสงฆ์” พร้อมร่างพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.*
- กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา น่าน เชียงราย แพร่ พะเยา ลำปาง. *แผนพัฒนา การจัดการศึกษา สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6 ในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีการศึกษา 2564 - 2566*.
- พระครูสุนทรพิมลศีล. (2564). *วางยุทธศาสตร์คุณภาพ ร.ร. พระปริยัติฯ เป็นศาสนทายาทที่สมบูรณ์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2564, จาก http://www.truelookpanya.com/new/cms_detail/news/871
- พระมหาสมบัติ อาภาภโร (ระสารักษ์). (2555). *การจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- พระมหาสมบัติ ธนปญโญ (ฉลอง). (2557). *ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7).

กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริพงษ์ พงษ์พิณธุ์. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:

ฮาซันพรีนติ้ง.

สุภาพร มากแจ้ง. (2548). *รูปแบบยุทธศาสตร์และแนวทางการบูรณาการการศาสนากับการศึกษา*

ของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีการจัดการศึกษาในระบบ. กรุงเทพมหานคร : วี.ที.พี.

คอมมิวนิคชั่น.

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา : แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษากลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory analysis*. (3rd Ed). New York: Harper and Row Publication.